

Poliitika naiste kaitseväeteenistuses osalemise võimaluste suurendamiseks

Kaitseministeerium
2017

1. Poliitika eesmärk ja põhimõtted

Poliitika eesmärk on julgustada naisi senisest enam osalema kaitseväeteenistuses ja seeläbi tagada Kaitseväele laiem värbamisväli.

Kaitseministeeriumi valitsemisala lähtub naiste sõjalisse riigikaitseesse kaasamisel järgmistel läbivatest põhimõtetest:

- riigikaitse on kõikide kodanike ja terve ühiskonna ühine jõupingutus, mistõttu on riigikaitseesse oodatud panustama nii mehed kui naised võrdselt;
- ühiskond laiemalt peab võrdselt toetama ja tunnustama nii meeste kui naiste panust ühiskondlikku ellu ja tagama soost sõltumata võrdsed karjäärivõimalused;
- Kaitseväes ja Kaitseliidus ei ole erialasid ega ametikohti, kus naiste osalemine on soost tulenevalt piiratud või eelistatud, samas kehtivad kõigile kaitseväelastele soost sõltumata võrdsed nõuded ja tingimused.¹

2. Poliitikameetmed

Kirjeldatud eesmärgi saavutamiseks ja põhimõtete jõustamiseks rakendatakse järgnevaid meetmeid:

- ühiskondlike hoiakute muutmiseks võetakse ette teavitustegevusi, et tagada toetav suhtumine naiste kaitseväeteenistusele;
- suurendatakse naiste teadlikkust kaitseväeteenistuse võimalustest;
- vabatahtlikult ajateenistusse asuvatel naissoost isikutel võimaldatakse teenida kõikides reservüksusi ettevalmistavates väeosades;
- tagatakse, et nii mees- kui naissoost ajateenijale sõjalise eriala määramisel võetakse võrdselt meestega arvesse nii isiku motivatsiooni kui kehalisi ja vaimseid eeldusi;
- tagatakse naissoost ajateenijatele vajalikud organisatoorsed ja olmelised teenistustingimused väeosades, arendatakse või kohandatakse vormiriietust ja individuaalvarustust;
- poliitika sihtgrupilt ja kaitsevält küsitakse regulaarselt tagasisidet, et tuvastada ja kõrvaldada võimalikke takistusi naiste teenistuses osalemisel.

3. Probleemid ja võimalused

Käesoleva poliitika loomise tingisid järgmised probleemid ja võimalused:

¹ Erandiks jäävad eraldi normatiivid Kaitseväe kehalise ettevalmistuse testis.

- Eesti sõjalise kaitse mudel põhineb reservüksustel. Sõjalise kaitse efektiivse korraldamise kriitiline eeldus on vajaliku hulga ja kvaliteediga inimvara. Ilma motiveeritud ja suutlike inimesteta ei ole ükskõik kui hästi relvastatud sõjaline üksus tõhus. Demograafilisest prognoosist tulenevalt väheneb lähitulevikus märgatavalt nii tegevteenistujate värbamisväli kui kaitseväeteenistuse ikka jõudvate inimeste hulk, mistõttu on vaja värbamisvälja ja kutsealuste hulka mitmekesistada.
- Kaitseväeteenistuse peamine värbamisväli on ajateenistus. Hetkel laieneb ajateenistuse kohustus vaid meeskodanikele ning naised võivad selles osaleda vabatahtlikult. 2013. aastal kaitseväeteenistuse seaduse muudatusega tekkinud võimalust osaleda aja- ja reservteenistuses ja seejärel hiljem jätkata karjääri kaitseväes. Ajateenistusse astunud vabatahtlike naiste hulk on olnud marginaalne, samuti on ajateenistuse katkestanute osakaal suurem meeste vastavast näitajast. Nii ajateenistusse astuvate kui ka hiljem teenistust jätkavate naiste osakaalu on võimalik kasvatada ning seda võimalust tuleb kasutada Eesti riigikaitsemudeli pikaajaliseks tugevdamiseks.
- Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 124 sätestab, et Eesti kodanikud on kohustatud osa võtma riigikaitsest seaduse sätestatud alustel ja korras. Põhiseadus ei näe riigikaitse ega muudes eluvaldkondades osalemisel ette soopõhiseid erisusi. Sellest tulenevalt väärtustab kaitseväge sarnaselt teistele riigiasutustele ja organisatsioonidele võrdsete võimaluste loomist kõigile Eesti Vabariigi kodanikele riigiteenistuseks, sõltumata isiku soost, etnilisest päritolust või muust sünnipärasest tunnusest. Kaitseväge on end seni ühiskonnas tõestanud ka kui integratsiooni eestvedaja, olnud edukas rahvusvähemuste lõimimisel ühiskonda ja seeläbi ka suurema sotsiaalse võrdsuse ja sidususe tekitaja. Seda edu on kaitseväel võimalik korrata ka sooliste stereotüüpide ja ebavõrdsuse vähendamisel, eelkõige ühiskonna suhtumise muutmise läbi naiste meessooga võrdsesse töövõimesse ja seega ka võrdsemasse tasustamisse.

4. Hetkeolukorra kirjeldus

4. 1. Ühiskondlikud hoiakud

Kaitseministeeriumi tellimusel kahel korral aastas läbi viidavate avaliku arvamuse uuringute kohaselt on viimaste aastate jooksul suurenenud nende inimeste hulk, kes pooldavad naiste ajateenistuse läbimise võimalust, toetus naiste kaitseväeteenistusele on keskmisest tunduvalt madalam vaid venekeelse elanikkonna hulgas. Mõtet naiste kohustuslikust ajateenistusest toetab 2% elanikkonnast, 75% pooldab tänast vabatahtlikku mudelit.

Küsimuses, kas naised peaksid Kaitseväes teenima võrdselt meestega kõikidel ametikohtadel või pigem toetavates funktsioonides, jagunesid tulemused 2016. aasta sügisel läbi viidud küsitluse põhjal järgmiselt: 43% vastanutest leidis, et naised võiksid võrdselt meestega teenida kõikides väeosades ja ametikohtadel ning 48% vastanutest leidis, et naised peaksid pigem teenima tagalas ja toetavates funktsioonides. Naiste teenistusest kõikidel ametikohtadel pooldasid keskmisest enam eestikeelsed vastajad, vastajad vanuses 20-39 ning kõrgharidusega vastajad. Seejuures oli meeste ja naiste suhtumine naissoost kaitseväelaste ametikohtadesse oli praktiliselt identne.

Kokkuvõttes näitavad viimastel aastatel läbi viidud avaliku arvamuse uuringud, et naiste vabatahtlik osalemine sõjalises riigikaitstes on suurema osa elanikkonna jaoks muutunud väljakujunenud normiks, kuid umbes pool elanikkonnast kahtleb endiselt selles, et naised võiksid meestega võrdselt teenistuses hakkama saada ning olla määratud kõikidele ametikohtadele, sh lahingüksustes. Seega võib väita, et on võimalus suurendada ühiskondlikku toetust naistele, kes on teinud valiku kaitseväeteenistuse kasuks – kui üldist ajateenistusekohustust toetab ligi 90% elanikkonnast, siis naiste vabatahtlikud valikud sõjalises riigikaitstes osalemiseks on selgelt väiksema toetusega, mis tõenäoliselt piirab eelkõige vabatahtlikult ajateenistuskohustuse võtnud naiste hulka.

4. 2. Naised Kaitseväes ja Kaitseliidus

Kaitseväe tegevteenistuses on naisi 2016. aasta lõpu seisuga kokku 335, ehk ligi 10% kogu tegevväelaste arvust, mis vastab või kohati isegi ületab teiste NATO riikide vastavat arvu. Nimetatud suhtarv väheneb lähiaastatel, sest tulenevalt Kaitseväe sisestest ümberkorraldustest muudetakse osa seni tegevväelastega mehitatud toetusfunktsioonide ametikohtadest tsiviilteenistujate ametikohtadeks.

Valdav osa naissoost tegevväelastest teenib tugifunktsioone (logistika, laomajandus, meditsiin, personalitöö jne) tagavatel ametikohtadel. Nõ rivi ametikohtadel on naissoost tegevväelaste hulk kuni viimase ajani suhteliselt piiratud – selle eelduseks on sõjalise hariduse ja väljaõppe omandamine Kaitseväe Akadeemias või Lahingukoolis, mille eelduseks omakorda on ajateenistuse läbimine.

Naiste ajateenistus ei olnud kuni 2013. aasta kaitseväeteenistuse seaduse muudatuseni õiguslikult reguleeritud, naistel oli samas praktikas võimalik vabatahtlikkuse alusel ajateenistus läbida. 2013. aasta 1. aprillist jõustunud seadusemuudatus lubas ka naissoost

isikutel vabatahtlikult kaitseväekohustus võtta ning ajateenistusse asuda. Selleks peavad ajateenistusest huvitatud naissoost isikud tegema vastava avalduse Kaitseressursside Ametile ning läbima samadel alustel meesoost kaitseväekohustuslastega tervisenõuete vastavuse hindamise Kaitseressursside Ameti arstlikus komisjonis, misjärel suunatakse nad teenistusse nendesse Kaitseväe väeosadesse, kus kehtivate arusaamade järgi on olme- ja sanitaarvõimalused naissoost ajateenijate majutamiseks ja teenistuseks.

Naissoost isikute vastav arv, jaotus väeosade ja kutsumiste vahel kinnitatakse kaitseministri poolt igaks kalendriaastaks kinnitatava määrusega „Kutsealuste ja naissoost isikute arvuline jagunemine Kaitseväe struktuuriüksuste vahel“. Iga-aastaselt teenistusse kutsutavate naiste piirarv ei peegelda mitte niivõrd Kaitseministeeriumi valitsemisala ambitsiooni või soovi naissoost ajateenijate arvu järele, vaid on kujunenud välja pigem esitatud sooviavalduste ja KV võimekuse põhjal.

Naissoost ajateenijad läbivad ajateenistuse koos meesoost ajateenijatega sama väljaõppeprogrammi järgi ning puuduvad piirangud naiste määramiseks meestega võrdselt samadele ametikohtadele ja erialadele. Ajateenistuse täismahus läbimise korral määratakse naissoost isikud sarnaselt meestega sõjaaja ametikohtadele reservüksustes, kus neil on kohustus ka õppekogunemiste või mobilisatsiooni korral teenistusse tulla. Ainsaks põhimõtteliseks erisuseks võrreldes meesoost ajateenijatega on võimalus teenistuse esimese 90 päeva jooksul teenistus katkestada juhul, kui isik on jõudnud arusaamiseni, et kaitseväeteenistus ja sellega kaasnev talle põhimõtteliselt ei sobi. Pärast 90-päevase teenistuse läbimist naissoost ajateenijad enam teenistust omal soovil katkestada ei saa.

Reaalselt on alates 2013. aastast ajateenistusse tuleku soovi avaldajate ja ajateenistusse asunud naiste arv kümnetes ning nad moodustavad iga-aastaselt kohustuslikus korras teenistusse kutsutud ajateenijate arvust 0,6%. 2013-2015. aastal (st. periood, mille käigus teenistust alustanud ajateenijate väljaõppetsükkel on praeguseks lõppenud) on kokkuvõtlik statistika naissoost isikute ajateenistuses osalemise kohta kokkuvõttes järgmine:

1. avaldusi KRA-le ajateenistusse astumiseks on esitanud 147 naist;
2. kaitseministri määrusega on perioodil plaanitud ajateenistusse kutsuda 78 naist;
3. ajateenistust on alustanud 62 naist;
4. ajateenistuse on läbinud 39 naist;
5. ajateenistuse katkestas 23 naist, neist 19 omal soovil ning 4 tervislikel põhjustel.

2016. aasta seisuga on naissoost ajateenijate teenimine kaitseministri poolt kinnitatud kutsealuste jaotuskavaga ette nähtud vaid 2. jalaväebrigaadi Kuperjanovi jalaväepataljonis ning 1. jalaväebrigaadi Tapa linnakus, kuigi sealt on naissoost ajateenijaid suunatud teenima ka Paldiski linnakusse, samuti suunatakse naisi ajateenistuse käigus parameedikute väljaõppe läbimiseks Ämari linnakus paikneva Toetuse väejuhatuse Tervisekeskuse koosseisu.

Kuperjanovi jalaväepataljonis ning Tervisekeskuse väljaõppekeskuses on naissoost ajateenijate majutus korraldatud ülejäänud allüksusest eraldiseisvas naistele mõeldud

magalas, samas kui 1. jalaväebrigaadi allüksustes on naiste majutus korraldatud meesoost ajateenijatega samades magalates vastavalt ajateenijate kuuluvusele allüksustesse.

Käesoleva poliitika koostamise käigus läbi viidud tagasisideküsitluse raames ilmnes, et suur osa ajateenistuse katkestanud ja selle läbinud naisi tõid põhilise probleemina esile vormiriietuse ja varustuse mittedobivuse. Mis puudutab võimalikku negatiivset suhtumist nii kaasajateenijate kui tegevväljastest instruktorite poolt, siis üle pooled küsitletutest polnud seda kunagi tunnetanud, ligi pooled olid seda tunnetanud aeg-ajalt. See on tõenäoliselt seotud ka üldiste ühiskondlike hoiakutega naiste kaitseväeteenistuse suhtes, kuna ligi pooled küsitletutest tunnetasid negatiivset suhtumist oma valiku suhtes ka väljaspool Kaitseväge.

Kaitseliidus osaleb absoluutarvuna naisi kõige rohkem. 2015. aasta 31. detsembri seisuga on Kaitseliidu kokku 25 000 liikmest täisealisi naissoost isikuid (st. ilma Kodutütarde noorliikmeteta) 3911, kes jagunevad:

- Naiskodukaitse – 2339;
- Malevad ja küberkaitseüksus – 1402;
- Kodutütred (v.a noorliikmed)- 152.

Kuigi suurimaks naiste arvuga Kaitseliidu eriorganisatsiooniks on traditsiooniline Naiskodukaitse, kuulub üle 1400 naise ka Kaitseliidu malevate ja küberkaitseüksuse koosseisu, mis omakorda viitab sellele, et suur hulk sõjalisse riigikaitseesse panustada soovivaid isikuid on leidnud endale rakenduse Kaitseliidus, mitte aga Kaitseväes läbi aja- või tegevteenistuse. Seda soodustab Kaitseliidu territoriaalsus (st liitumine ja panustamine on võimalik kodukoha lähedal), teenistuse vabatahtlik ja paindlik iseloom ning Naiskodukaitse puhul ka pika ajaloo ja traditsioonilisi soorolle väärtustav teenistuslik väljund.

Kaitseliidu naissoost liikmete seas läbi viidud küsitluses² toodi vastusena küsimusele Kaitseliidu / Naiskodukaitse eelistamisele Kaitseväe ees välja organisatsiooni ja panustamise vabatahtlik ja hobiline iseloom (35%), panustamine teise eriala kõrvalt (18%), aga ka vanuselised piirangud (11%) ning keerukus kaitseväeteenistusse perekonna kõrvalt panustada (9%). Samas tõi 40% küsitlusele vastanud naissoost kaitseliitlastest välja, et on kaalunud kaitseväeteenistusse mineku võimalust, mis kaudselt viitab kasutamata värbamispotentsiaalile. Kaitseväeteenistust mittekaalunud kaitseliitlased tõi peamise põhjusena välja kohustused perekonna ees.

Küsimusele võimalikest probleemidest naisena Kaitseliidu liikmeks oleku kohta tõi enim vastanutest (48%) välja, et probleeme pole. Seejärel mainiti enim (32%) vormiriietuse sobimatust, vana vormi väljastamist või vormiriietuse mitteväljastamist (mis tõenäoliselt on esmajoones probleemiks värskelt organisatsiooniga liitujate puhul), seejärel aga hügieeni välitingimustes (9%) ja varustuse ebapiisavust (4%). Vaid 1% vastanutest tõi probleemina välja meeste eelarvamusliku suhtumise.

² Naised Eesti kaitsestruktuurides: motivatsioon ja väljakutsed. Silva Kiili. 2016.

Kokkuvõtvalt saab naiste tänased panustamise võimalused ning Kaitseliitu panustavate naiste endi hinnangud ja kogemused kokku võtta järgnevalt:

- Kaitseliidu ja Naiskodukaitse näol on naistele loodud laialdased ja paindlikud võimalused vabatahtlikult panustada nii riigikaitse sõjalisse tegevuse kui toetusfunktsioonidesse ning sellisena kujutab see ennast arvestatavat alternatiivi naiste teenistusele Kaitseväes.
- Puuduvad olemuslikud piirangud naiste suuremaks panustamiseks sõjalistesse tegevustesse ning organisatsiooni sees levinud hoiakud naiste panustamise osas on soodsamad kui väljaspool organisatsiooni.
- Naiste osakaal Kaitseliidu poolt ettevalmistatavates kiirreageerimisstruktuuri sõjaaja üksustes on suhteliselt madal võrreldes Kaitseliitu kuuluvate naiste koguhulgaga, kuid seda piiravad ka naissoost liikmete enda eelarvamused ja objektiivsed-tehnilised piirangud.

5. Poliitikameetmete täpsem kirjeldus

5.1 Ühiskondlike hoiakute muutmine

Ühiskondlike hoiakute muutmiseks viiakse eelkõige ellu kampaania, mille eesmärgiks on muuta ühiskonnas valitsevat hoiakut, et nõrgema kehalise vormi tõttu on naised ajateenistusse sobimatud. Kampaania keskmes on kaitseväes kasutusel olev kehalise võimekuse test, mille abil on lihtne hinnata kehalist vastupidavust ning jõudu. Testi kasutamisega kampaanias näidatakse, et ka naised suudavad sooritada ajateenistusse astumiseks vajaliku kehalise võimekuse testi ning kehalise vormi taha naiste ajateenistusse tulek ei jää.

Kampaania viiakse läbi ühe aasta jooksul alates dokumendi kinnitamisest ja ressursi eraldamisest. Seejärel tehakse analüüs ning vajadusel ja rahaliste vahendite olemasolul minnakse edasi jätkukampaaniaga.

Kampaania laiem eesmärk on ühiskondlike valitsevate hoiakute muutmine naiste ajateenistuse ja kaitseväeteenistuse suhtes.

Kampaania peab kujundada avalikku arvamust viisil, et riigikaitstes on osalema oodatud kõik inimesed, olenemata soost ning kõnelema kasuteguritest, mille toob kaasa senisest laiem naiste kaasamine ajateenistusse. Naiste järjest suurenev osalemine sõjalises riigikaitstes peab sujuvalt kujunema uueks normaalsuseks.

Kampaania normaliseerib naiste osalemine riigikaitstes ja ajateenistuses naiskaitseväelaste (soovitavalt juhtide) positiivsete eeskujude näitamise (väljaspool meditsiini, laomajandust ja supikööki), müütide kummutamise (kehaline suutmatus, rollikonflikt jne), ajateenistusse panustatud aja jooksul saadud teadmiste ja kogemuste väärtustamise kaudu (kriitilistes

olukordades hakkamasaamise kogemus, teadlikkus panustamisest riigikaitse, juhtimiskogemus, paranev kehaline vorm ja vastupidavus, edasised karjäärivõimalused).

Kampaanias kasutatakse jõuliselt välireklaami ja sotsiaalmeediat. Kampaaniat toetavad meediategevused. Kampaaniasse kaasatakse soovitatvalt ajateenistuse läbinud ja või Kaitseväe liikmetest avaliku elu tegelasi, kes aitavad kampaaniale tähelepanu tõmmata ning kelle osalemine kampaanias on sihtrühmale atraktiivne ning täiendavaks motivaatoriks. Täiendavalt kaasatakse kõneisikuid, kes on autoriteetsed sihtrühma arvamusiidrite sihtgruppidele (lapsevanemad, õpetajad).

Kampaania osana toodetakse sihtgrupi seas populaarse teleseriaali mõned osad, milles näidatakse naisi osalemas ajateenistuses.

Paralleelselt mainekampaaniaga viivad Kaitseväge ja Kaitseväe läbi sisekommunikatsiooni, kasutades selleks seminare, fookusgrupe, ajurünnakuid jms. „Sõdurileht“, „Sõdur“ ja „Kaitse Kodu!“ hoiavad teemat üleval, näidates naisi teenistuses ja kasutades neid autoritena.

Kaitseministeerium arendab edasi FB kontot „Naised kaitseväes“ ning hoiab teemat päevakajalisena, kasutades selleks esinemisi peavoolu meedias ning algatades arutelusid võrdõiguslikkusest ja naiste rollist sõjalises riigikaitstes.

5.2 Naiste teadlikkuse suurendamine kaitseväeteenistusest

Naissoost ajateenijate või selleks soovi avaldanute marginaalne arv võrreldes meessoost ajateenijate arvuga või ka iga-aastaselt riigikaitseõpetuse valikainet läbivate naissoost gümnasistidega viitab sellele, et noorte keskkoolilõpetajate seas on teadlikkus ajateenistuse läbimise võimaluste kohta madal. Kaudselt on see seotud seniste laiemate ühiskondlike hoiakutega, kuid tõenäoliselt ei ole Kaitseministeeriumi valitsemisala senine teavitustöö ajateenistuse poolt pakutavate võimaluste kohta olnud piisav.

Teadlikkuse suurendamiseks saab Kaitseministeeriumi valitsemisala kasutada seniseid meetmeid, millega noorte teadlikkust riigikaitse ja kaitseväeteenistuse kohta suurendatakse – riigikaitseõpetuse valikaianet ning KRA Värbamiskeskuse tegevust koolides, messidel jm. Antud meetme raames uuendatakse 2017. aastal koostatava uue riigikaitseõpiku koostamisel ajateenistust puudutavat peatükki ning täiendatakse riigikaitseõpetajate teadmisi ja oskusi ajateenistuse populariseerimisel nii nais- kui meessoost õpilastele.

Samuti on alates 2016. aasta novembrist avatud sotsiaalvõrgustikus Facebooki teemalehekülge „Naised riigikaitstes“, mis sotsiaalmeedias kujuneb keskseks kanaliks, kus kajastatakse uudiseid, infot ja soovitusi naistele, kes tunnevad huvi riigikaitse panustamise vastu, aga ka naisajateenijate kogemusi ja soovitusi ajateenistuse võimalikult sujuvaks läbimiseks.

Ajateenistusse asunud naiste teenistuse sujuvamaks korraldamiseks, võimalike küsimuste ja probleemide operatiivseks ja rohujuuresandil lahendamiseks jätkatakse ja laiendatakse väeosadest juba täna osaliselt eksisteerivat praktikat, mille kohaselt naissoost tegevvalaste

seast määratakse naissoost ajateenijatele mentor, kelle ülesanne on teenistuse algul võimalikele spetsiifilistele küsimustele vastamine ning hiljem regulaarselt naissoost ajateenijatelt tagasiside küsimine ja võimalike probleemkohtade lahendamine.

5.3 Naistele võrdse võimaluse tagamine teenida kõikides reservüksusi ettevalmistatavates väeosades

Kuni 2017. aasta lõpuni on naissoost kutsealuste võimalused ajateenistust läbida piiratud vaid 2. jalaväebrigaadi Kuperjanovi jalaväepataljoniga ning 1. jalaväebrigaadi Tapa linnakus asuvate väeosadega.

Kaitseministri 18. oktoobril 2016. aastal allkirjastatud määrusega nr 22 on vastavalt kaitseväeteenistuse seadusele kehtestatud kutsealuste ja naissoost isikute arvuline jagunemine väeosade vahel 2018. aastaks ning erinevalt seni kehtinud kutsealuste jaotuskavadest näeb määrus ette võimaluse võtta naissoost ajateenijaid kõikidesse ajateenijate väljaõppega tegelevatesse struktuuriüksustesse ning teha seda ja kõigil kolmel aasta jooksul toimuval ajateenistusse kutsumisel. Kokku näeb määrus ette kuni 108 naissoost kutsealuse ajateenistusse kutsumise, senised määrused nägid aasta jooksul ette üldjuhul vaid kuni 30 naissoost isiku ajateenistuse.

Antud määrusemuudatusega lõpetatakse kaitseministri määruse tasemel olukord, kus vabatahtlikult ajateenistusse asuvate naiste võimalused omale teenistuskohale sisuliselt piiratud vaid kahe struktuuriüksusega. Potentsiaalselt suurendab kõikide väeosade avamine juba iseenesest naissoost ajateenijate võimalikku arvu, kuna naissoost kutsealustel on võimalik valida endale sobivamana tunduv väeosa või relvaliid / eriala.

5.4 Naissoost ajateenijate ametikohtadele määramise praktika muutmine

Antud meetme eesmärgiks on välistada olukorrad, kus naissoost ajateenija määratakse ametikohale mitte tulenevalt tema reaalsest füüsilisest ja vaimsest võimakusest ja motivatsioonist, vaid lähtuvalt tema soost. Nagu eespool mainitud, ei eksisteeri täna Kaitseväes mingeid ametlikke piiranguid naiste määramisel erinevatesse allüksustesse või ametikohtadele, kuid samas on nt Kuperjanovi jalaväepataljonis aega teeninud naised välja toonud nende määramise alates teenistuse algusest vaid pataljoni tagalakompaniisse.

Meetme eesmärgiks on lihtsa ning üheselt mõistetava KV sisese korra tekitamine, mille alusel toimuks nii nais- kui meessoost ajateenijate ametikohtadele määramine pärast sõduri baaskursuse (SBK) läbimist ning mis sellisena on oleks arusaadav nii ajateenijatele kui ka selektsiooni teostavatele tegevvällastele.

5.5 Naissoost ajateenijate majutuspõhimõtete ühtlustamine ja reguleerimine

Seni on Kaitseväe väeosades naissoost ajateenijate majutamisel lähtutud üldjuhul põhimõttest, et naissoost ajateenijad majutatakse meessoost ajateenijatest eraldi magalasse

ning neile on eraldi sanitaarruumid. Kaudselt üritatakse sellise korraga vältida võimalikke mees- ja naissoost ajateenijate vahelisi intsidente, kuid paneb korrast kinnipidamine suurema koormuse alla ajateenijate majutamiseks ettenähtud taristu, piirab naissoost ajateenijate teenistusvõimalusi kõikides ajateenijate väljaõppega tegelevates väeosades ning mõjub negatiivselt ka ajateenijate seas vajaliku info liikumisele ning allüksuse sidususele.

Norra ja Rootsi eeskujul on 1. jalaväebrigaadi väeosades alustatud naissoost ajateenijate segamajutusega, kus naised majutatakse samasse kasarmutuppa meessoost ajateenijatega. Arvestades 2018. aastal toimuvat kõikide väeosade avamist naissoost ajateenijate teenistuseks, tuleb selleks kehtestada selged põhimõtted, kuidas naissoost ajateenijate majutamine jm olmeküsimuste korraldamine lahendada moel, mis ühest küljest tagab naiste maksimaalse integreerituse allüksuse koosseisu ning teisalt ei tooks endaga kaasa tarbetuid kulutusi KV taristu arendamiseks. Selleks korraldatakse ajateenijate korraldamine läbivalt segamajutuse printsiibil.

5.6 Varustuse kohandamine

Nii teiste riikide kogemusest kui ka Eestis Kaitseväes ja Kaitseliidus teeninud naiste tagasisidest ilmneb, Kaitseväe poolt jagatavad standardsed välivormi elemendid ja individuaalvarustus (rakmed, seljakott) ei kohaldu vahel naiste kehasuuruse ja -vormiga. See raskendab ühest küljest väljaõpet ja ülesannete täitmist ning teisalt ka puhtpraktilist mugavust ning võib kokkuvõttes olla negatiivne kaitsevälase rahulolu ja motivatsiooni seisukohast. Seetõttu näeb poliitikapaber ühe meetmena ette naistele kohaldatud suurusega vormiriietuse hankimise ja/või olemasolevate vormikomplektide kohaldamise teenistuse alguses. Samuti analüüsitakse võimalusi kaitsevälaste individuaalvarustuse komplektide kohaldamiseks.

5.7 Naissoost kaitsevälaste tagasiside süsteemne monitoorimine

Et jälgida olukorda naissoost kaitsevälaste teenistuse korraldamisel, võimalike kitsaskohtade tuvastamiseks ning rakendatavate poliitkameetmete efektiivsuse hindamiseks hakatakse regulaarselt korraldama tagasiside küsitlust naissoost kaitsevälaste – nii ajateenijate kui tegevvälaste seas. Naissoost ajateenijate puhul kujuneb tagasiside küsimuse peamiseks mehhanismiks KVÜÕA Rakendusuringute Keskuse ja Tartu Ülikooli koostöös alates 2016. aastast kõikide ajateenijate seas korraldatav nn kompleksuuring, millega uuritakse ajateenijate motivatsiooni, rahulolu teenistusega jms küsimusi. Naissoost tegevvälaste seas viiakse esimene tagasisideküsitlus läbi 2017. aastal Kaitseministeeriumi tellimusel ning need jätkuvad ka edaspidi regulaarselt.